

Σχεδιάγραμμα Διδασκαλίας Σεμιναρίου: Ψηφιακή Εκπαίδευση: Ειδικά Θέματα

Περιεχόμενο μαθήματος

Στόχος αυτού του σεμιναρίου είναι η εξέταση των ποικίλων κοινωνικών και πολιτισμικών όψεων των νέων (ψηφιακών) τεχνολογιών μέσα σε συγκεκριμένα βιωμένα πλαίσια. Συγκεκριμένα αποσκοπεί στην κατανόηση των θεμελιωδών μεταβολών που υπέστησαν οι περισσότεροι τομείς εξαιτίας της διαμόρφωσης των νέων μέσων. Στο σεμινάριο θα εξετάσουμε ένα εύρος ζητημάτων τα οποία περιλαμβάνουν: τις νέες τεχνολογίες των μέσων, τις κοινωνικές και πολιτικές χρήσεις των νέων μέσων και μορφών επικοινωνίας, τις θεωρίες διάδρασης και την έννοια της προσομοίωσης, την κυβερνοκινητική και κυβερνοκουλτούρα, την τεχνητή ζωή και νοημοσύνη. Οι θεματικές αυτές θα εξεταστούν με αφετηρία το πώς τα νέα μέσα έχουν διαμορφώσει την επικοινωνία, τα ΜΜΕ, την κατανάλωση, και τον τρόπο που αντιλαμβανόμαστε την ταυτότητα στο σύγχρονο κόσμο.

Μαθησιακοί στόχοι

Μετά την επιτυχή ολοκλήρωση του μαθήματος οι φοιτητές/τριες αναμένεται:

- Να μπορούν να αντιληφθούν το ρόλο των νέων μέσων ως προς τις μεταβολές στην κοινωνία και την καθημερινότητα.
- Να αναγνωρίζουν τις διαφορετικές θεωρητικές/φιλοσοφικές προσεγγίσεις των νέων μέσων και της τεχνολογίας.
- Να κατανοούν τις αντιφάσεις, τα ηθικά διλήμματα, τους κινδύνους και τις ευθύνες που έχει επιφέρει η ανάπτυξη των νέων τεχνολογιών.

Αναλυτικό πρόγραμμα μαθήματος

Εβδομάδα: Θεματική/Ενδεικτική βιβλιογραφία:

1. Νέα Μέσα και Νέες Τεχνολογίες

Εβδομάδα 1

Εισαγωγή: Σε αυτή την ενότητα θα συζητήσουμε κάποια βασικά χαρακτηριστικά με βάση τα οποία προσδιορίζονται και χαρτογραφούνται τα νέα μέσα. Θα εξετάσουμε επίσης το πρίσμα υπό το οποίο χαρακτηρίζονται ως «νέα», τους τρόπους με τους οποίους οριοθετούμε την ιστορία τους, και πώς τα νοηματοδοτούμε. Θα εισάγουμε την έννοια του «τεχνολογικού φαντασιακού», και θα συζητήσουμε τις ομοιότητες στον τρόπο υποδοχής παλαιότερων νέων μέσων κατά τον εικοστό αιώνα και των «νέων» νέων μέσων σήμερα. Τέλος, θα εντοπίσουμε τις αφετηρίες της σύγχρονης κουβέντας γύρω από τα νέα μέσα, και συγκεκριμένα το ρόλο τους στον προσδιορισμό του πολιτισμού και της κοινωνίας. Κάποια ερωτήματα που θα θέσουμε είναι: Τι είναι «νέο» στα νέα μέσα; Τι αποτελεί συνέχεια και τι ριζική αλλαγή; Τι είναι πραγματικά και τι απλώς φαινομενικά καινούργιο;

- Lister, Martin / Dovey, Jon / Giddings, Seth / Grant, Iain / Kelly, Kieran (2009). "New Media and New Technologies" in *New Media: A Critical Introduction*. London: Routledge, pp. 9-104.

2. Τα νέα μέσα στην καθημερινότητα

Εβδομάδα 2

Το κυρίαρχο αφήγημα για τον επαναστατικό χαρακτήρα των νέων τεχνολογιών μας οδηγεί στην πεποίθηση ότι μεταμορφώθηκε ριζικά η καθημερινότητα, καθώς και οι κοινωνικές δομές και σχέσεις στις οποίες θεμελιώνεται: η αντίληψη του ατομικού εαυτού και της ταυτότητας, τα μοντέλα κατανάλωσης, οι διαγενεακές και έμφυλες σχέσεις, η σχέση τοπικού και παγκόσμιου κ.ο.κ. Είναι όμως πράγματι έτσι; Στο πλαίσιο αυτό θα επανέλθουμε στα ερωτήματα που θέσαμε την προηγούμενη εβδομάδα.

- Lister, Martin / Dovey, Jon / Giddings, Seth / Grant, Iain / Kelly, Kieran (2009). "New Media in Everyday Life" in *New Media: A Critical Introduction*. London: Routledge, pp. 237-265.

3. Καταναλώνοντας τα νέα μέσα

Εβδομάδα 3

Η έννοια της κατανάλωσης είναι κεντρική στον τρόπο με τον οποίο οι πολιτισμικές σπουδές και οι θεωρίες για τα ΜΜΕ προσεγγίζουν την τεχνολογία στην καθημερινότητα. Πρόκειται για μια αμφίσημη έννοια, καθώς από τη μια χρησιμοποιείται για να περιγράψει τη βασική πολιτισμική πρακτική στο πλαίσιο μιας παθητικής καταναλωτικής κοινωνίας, και από την άλλη αντιμετωπίζεται ως πολύτιμο εννοιολογικό εργαλείο για την κατανόηση της ατομικής ταυτότητας σε έναν σύνθετο κόσμο. Αυτό μας εφιστά την προσοχή στην πολιτισμική διάσταση της τεχνολογίας, και πώς αυτό επηρεάζει τον τρόπο που σχετιζόμαστε τόσο με την τεχνολογία όσο και με την κατανάλωση.

- Lister, Martin / Dovey, Jon / Giddings, Seth / Grant, Iain / Kelly, Kieran (2009). "New Media and New Technologies" in *New Media: A Critical Introduction*. London: Routledge, pp. 266-285.

- Turkle, Sherry (2011). "Always On" in *Alone Together*. New York: Basic Books, pp. 151-170

4. Κατανάλωση και ψυχαγωγία

Εβδομάδα 4

Αυτή η ενότητα ασχολείται με τη μελέτη των νέων μέσων ψυχαγωγίας και επικοινωνίας στην καθημερινότητα. Θα εστιάσουμε ιδιαίτερα στην περιγραφή και θεωρητικοποίηση του «παιχνιδιού/παιγνιώδους» ως ενός φαινομένου που δεν έχει ερευνηθεί επαρκώς, και το οποίο έχει βρεθεί στο επίκεντρο της κουλτούρας της καθημερινότητας και της βιωμένης εμπειρίας τόσο των παιδιών όσο και των ενηλίκων μέσα από νέα μέσα, όπως είναι τα βιντεοπαιχνίδια και τα κινητά τηλέφωνα. Σε αυτό το πλαίσιο θα αναζητήσουμε εναλλακτικούς τρόπους προσέγγισης της καθημερινής ζωής, της εμπειρίας, του παιχνιδιού/παιγνιώδους, του τεχνολογιοπολιτισμικού σώματος κ.ο.κ.

- Lister, Martin / Dovey, Jon / Giddings, Seth / Grant, Iain / Kelly, Kieran (2009). "Networks, Users and Economics" in *New Media: A Critical Introduction*. London: Routledge, pp. 209-232.

- Lister, Martin / Dovey, Jon / Giddings, Seth / Grant, Iain / Kelly, Kieran (2009). "New Media and New Technologies" in *New Media: A Critical Introduction*. London: Routledge, pp. 286-307.

- Gardner, Howard / Davis, Katie (2013). "Personal Identity in the Age of the App" in *The App Generation: How Today's Youth Navigate Identity, Intimacy, and Imagination in a Digital World*. New Haven & London: Yale University Press, pp. 60-91.

5. Πέρα από την κοινωνική διαμόρφωση

Εβδομάδα 5

Αυτή την εβδομάδα θα συζητήσουμε τη θεωρία δρώντα-δικτύου (actor-network theory), η οποία εξετάζει την αμοιβαία σχέση μεταξύ τεχνουργημάτων και κοινωνικών ομάδων. Εκκινώντας από αυτή την υπόθεση θα εξετάσουμε το ζήτημα

της αυτόβουλης δράσης (agency) τόσο των ανθρώπινων όσο των μη-ανθρώπινων υποκειμένων (τεχνιτών, επιστημονικών ή φυσικών), αμφισβητώντας με αυτό τον τρόπο τον ανθρωποκεντρισμό των κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών. Οι θεωρητικές συνέπειες μιας τέτοιας προσέγγισης είναι εκτενείς καθώς υπονομεύονται βαθιά παγιωμένες εννοιολογικές διακρίσεις όπως φύση/πολιτισμός, άνθρωπος/τεχνούργημα ή υποκείμενο/αντικείμενο.

- Lister, Martin / Dovey, Jon / Giddings, Seth / Grant, Iain / Kelly, Kieran (2009). "New Media and Everyday Life" in *New Media: A Critical Introduction*. London: Routledge, pp. 261-269.

- Haraway, Donna Jeanne (1991). "A Cyborg Manifesto: Science, Technology, and Socialist-Feminism in the Late Twentieth Century". *Simians, Cyborgs and Women: The Reinvention of Nature*. Routledge.

6. Εικονική Ταυτότητα

Εβδομάδα 6

Η εικονική πραγματικότητα και ο κυβερνοχώρος υπονομεύουν τον τρόπο με τον οποίο κατανοούμε το πραγματικό, εντός του οποίου έχουμε διαμορφώσει την ταυτότητά μας. Μια ακόμη πιο μύχια σχέση με την τεχνολογία και τα μέσα, από το Ίντερνετ μέχρι τη γενετική μηχανική, δημιουργεί ερωτήματα γύρω από τα όρια μεταξύ του ανθρώπινου σώματος και της συνείδησης, των μηχανών και των δικτύων.

- Lister, Martin / Dovey, Jon / Giddings, Seth / Grant, Iain / Kelly, Kieran (2009). "Cyberculture: Technology, Nature and Culture " in *New Media: A Critical Introduction*. London: Routledge, pp. 317-413.

7-12. Παρουσιάσεις εργασιών

Εβδομάδα 7-12

Το δεύτερο μέρος του σεμιναρίου θα επικεντρωθεί στην παρουσίαση των εργασιών των φοιτητών/τριών. Οι φοιτητές/τριες καλούνται να παρουσιάσουν μια μελέτη περίπτωσης (case study), κατά την οποία θα αναλύσουν τις ιδεολογικές διαστάσεις των έμφυλων αναπαραστάσεων σε ένα συγκεκριμένο φιλικό κείμενο, αντλώντας από τις θεωρητικές προσεγγίσεις που εξετάστηκαν στις διαλέξεις.

Οργάνωση μαθήματος

Η πρώτη ενότητα θα έχει εισαγωγικό χαρακτήρα και αποσκοπεί στην εξοικείωση των φοιτητών/τριών με τις βασικές έννοιες.

Στις ακόλουθες πέντε διαλέξεις θα παρουσιαστούν συγκεκριμένα θεωρητικά πλαίσια, τα οποία εξετάζουν εναλλακτικούς τρόπους προσέγγισης των «νέων» νέων τεχνολογιών, και αποσκοπούν να αποδομήσουν κυρίως εννοιολογικά δίπολα.

Το δεύτερο μισό του σεμιναρίου θα αφιερωθεί στις παρουσιάσεις των ίδιων των φοιτητών/τριών, οι οποίες θα αποτελέσουν τη βάση και αφετηρία για την υποβολή της τελικής ερευνητικής τους εργασίας.

Βιβλιογραφία και εκπαιδευτικό υλικό

- **Corpus κειμένων** (Πέραν από την προτεινόμενη βιβλιογραφία που περιλαμβάνονται στο αναλυτικό εβδομαδιαίο πρόγραμμα, θα συμπεριληφθούν επιπλέον κείμενα, τα οποία θα αναρτηθούν στη σελίδα του μαθήματος)

Σημαντική σημείωση: Η διδάσκουσα θα αντικαταστήσει όσα κείμενα από τη βιβλιογραφία είναι εφικτό με κείμενα στα ελληνικά. Παρόλα αυτά συνιστάται ευχέρεια στη ανάγνωση κειμένων στα αγγλικά, καθώς η ελληνόφωνη/μεταφρασμένη βιβλιογραφία στο συγκεκριμένο αντικείμενο είναι περιορισμένη.

Παραδοτέα

Για την επιτυχή ολοκλήρωση του σεμιναρίου οι φοιτητές/τριες απαιτείται να παραδώσουν:

- 1. Παρουσίαση σε μορφή ppt.** Η παρουσίαση θα αξιολογηθεί ως προς:
 - το περιεχόμενο της παρουσίασης (ορθή εφαρμογή της θεωρίας, καθαρότητα και συνάφεια επιχειρημάτων, καλή οργάνωση, σαφή παραδείγματα, παραπομπές στη βιβλιογραφία)
 - τη μορφή της παρουσίασης (κατάλληλη χρήση διαφανειών και αξιοποίηση των εργαλείων, ευανάγνωστη γραμματοσειρά, αισθητική αρτιότητα, σύντομο και περιεκτικό κείμενο, χρήση ήχου και εικόνας με στόχο την καλύτερη κατανόηση της πληροφορίας)
 - την καθατή παρουσίαση μέσα στην τάξη (επικοινωνία με το κοινό, οπτική επαφή, μεταδοτικότητα, κατάλληλος ρυθμός και ένταση, τήρηση χρόνου, ικανοποιητικές απαντήσεις στις ερωτήσεις του κοινού)
- 2. Ερευνητική εργασία.** Η εργασία θα έχει έκταση 2000 λέξεων και η μορφοποίηση θα πρέπει να ακολουθεί το εξής πρότυπο:
 - Τίτλος: 16/18 bold (Times New Roman)
 - Τίτλοι ενοτήτων: 14 bold (Times New Roman)
 - Κείμενο: 12 (Times New Roman)
 - Αρίθμηση σελίδων (κάτω δεξιά)
 - Εισαγωγή κεφαλίδας
 - Στοίχιση: Aligned
 - Σύστημα παραπομπών: πρότυπο Harvard

Τεχνικές διδασκαλίας

- Διαλέξεις
- PPT
- Προβολή και ανάλυση φιλικών αποσπασμάτων
- Παρουσιάσεις, συζητήσεις
- Μελέτες περίπτωσης (case studies)

Εξετάσεις/Αξιολόγηση

- Η αξιολόγηση του μαθήματος θα γίνεται με βάση τα παραδοτέα.
- Στη βαθμολογία θα ληφθεί υπόψη η παρουσία/συμμετοχή στο μάθημα